

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG 48O0028

ชื่อโครงการ : การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองพฤติกรรมการท่องเที่ยวของ
นักท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อนักวิจัย : นายประพันธ์ รักเรียน, นายวัลลภ ไชยคราม, นางสาวสุพร กอแจ

E-mail Address : p_rakrain@yahoo.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 กรกฎาคม 2548 – 31 กรกฎาคม 2549

การวิจัยโครงการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองพฤติกรรมการท่องเที่ยวของ
นักท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของ
นักท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการ
ของนักท่องเที่ยว ตลอดจนเพื่อต้องการทราบปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิธีการศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างมีประชากรตัวอย่างจำนวน
1,100 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ พฤติกรรมการบริโภคของนักท่องเที่ยวในจังหวัด
แม่ฮ่องสอนและการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของนักท่องเที่ยวใน
จังหวัดแม่ฮ่องสอนของนักท่องเที่ยว ชุมชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวและความคิดเห็นของ
ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว โดยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมา
ท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ช่วงเดือน กันยายน พ.ศ. 2548 ถึง เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549
จำนวน 400 คน (เป็นเพศชาย จำนวน 167 คน และเพศหญิง จำนวน 233 คน) พบว่าเดินทาง
มาจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน สุรินทร์ ตาก น่าน พิจิตร พิษณุโลก
ขอนแก่น แพร่ สุโขทัย ตราด ชลบุรี ระยอง ชุมพรและจังหวัดแม่ฮ่องสอน และได้สุ่มตัวอย่าง
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ช่วงเดือน กันยายน พ.ศ.
2548 ถึง เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549 จำนวน 400 คน (เป็นเพศชาย จำนวน 177 คน และเพศ
หญิง จำนวน 223 คน) เดินทางมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส แคนาดา
เยอรมันนี อังกฤษ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น นอร์เวย์ สวีตเซอร์แลนด์ เบลเยียม และประเทศอิสราเอล

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ตามพื้นที่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 150 คน (เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน และเพศหญิง จำนวน 60 คน) ในอำเภอเมือง ขุนยวม แม่ลาน้อย แม่สะเรียง สบเมย ปางมะผ้าและอำเภอปาย และความคิดเห็นของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 120 คน (เป็นเพศชาย จำนวน 69 คน และเพศหญิง จำนวน 31 คน) ในพื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลจากการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิถีชีวิตของชุมชนและวัฒนธรรมที่หลากหลายของชนเผ่าในจังหวัดแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีพฤติกรรมการบริโภคด้านการท่องเที่ยวมีทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน เช่น นักท่องเที่ยวชาวไทยชื่นชอบการเดินทางมาเป็นกลุ่ม เป็นคณะ ชอบไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและชอบซื้อสิ่งของที่เป็ผลิตภัณ์ท์ของชุมชน เช่น กระเป๋า ผ้าทอ น้ำมันงา และขนมงา เป็นต้น ไปฝากเพื่อนบ้าน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศชื่นชอบการเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเองตามข้อเสนอแนะของหนังสือท่องเที่ยว (Guide Book) ชื่นชอบวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชนเผ่าและชอบเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในลักษณะการผจญภัย เช่น การล่องแพ เดินป่า ไร่เขา เป็นต้น ผลิตภัณ์ท์ที่สนใจและหาซื้อ เช่น หมวกของชาวเขา กระเป๋าถือ ตุ๊กตาชนเผ่า เป็นต้น

ดังนั้น รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ควรเป็นการจัดการด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมเป็นหลัก และควรมีการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยว คือ

1. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การไร่เขา ล่องแพยาง เดินป่าหรือกิจกรรมในรูปแบบให้มีการแข่งขันในรูปแบบของไตรกีฬาหรือสัต์ตกกีฬา
2. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมงานประเพณีของท้องถิ่นให้เป็นกิจกรรมประจำปีที่สามารถเสริมเป็นกิจกรรมของการท่องเที่ยวได้ เช่น งานประจำปีของท้องถิ่นตามฤดูกาลหรือของชนเผ่าต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
3. จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดความเชื่อมโยงทุกอำเภอ เช่น จัดคาราวานท่องเที่ยวจากอำเภอหนึ่งสู่อีกอำเภอหนึ่ง หรือในรูปแบบเป็นบัสทัวร์
4. พัฒนาคูคลองที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วยเส้นทางที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการไปสำรวจสภาพพื้นที่จริงจำแนกเป็นอำเภอ คือ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน : เส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน - นาปลาจาด - คาหาน - ห้วยผึ้ง - นามน - ตลาดชายแดนและเส้นทางบ้านน้ำเพียงดิน อำเภอปางมะผ้า : เส้นทางบ้านกีดสามสิบและบ้านไม้ซางหนาม-โห่งสาแล อำเภอปาย : เส้นทางบ้านเมืองน้อย - ห้วยปาย แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางเมืองบ้านน้อย - ห้วยปาย อำเภอขุนยวม : เส้นทางบ้านต่อแพ - ประตุมือง แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางสำรวจบ้านต่อแพ - ประตุมือง อำเภอแม่ลาน้อย : เส้นทางแม่โต - แม่ลา แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางบ้านแม่โต-แม่ลา อำเภอแม่สะเรียง : เส้นทางเสาหิน แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านเสาหิน อำเภอสบเมย : เส้นทางแม่สามแลบและเส้นทางแม่น้ำเงา - บ้านอุมโล๊ะ แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางแม่เงา - บ้านอุมโล๊ะ แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เส้นทางแม่สามแลบ

ผู้วิจัยพบว่า เส้นทาง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน : เส้นทางบ้านทุ่งมะส้าน ถึงตลาดการค้าชายแดนมีถนนที่ตัดผ่านหมู่บ้านจำนวน 5 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านทุ่งมะส้าน บ้านนาปลาจาด บ้านคาหาน บ้านห้วยส้านและบ้านห้วยผึ้ง ระหว่างเส้นทางดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น ถ้ำ ถ้ำปลา สถาปัตยกรรม วิถีชีวิตของชนชาวไทยใหญ่และชาวกระเหรี่ยง น้ำตกคลองลานและจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับกับหมู่บ้านนามนของประเทศเมียนมาร์

เส้นทางดังกล่าวนี้มีความเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่นำร่องที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งสามารถที่จะจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าดึงดูดใจของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างดี ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยและการท่องเที่ยวชายแดน

คำสำคัญ : แหล่งท่องเที่ยว, พฤติกรรมนักท่องเที่ยว, จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Abstract

Project Code : RDG 48O0028

Project Title : Research tourist spots and behaviour of tourists in
Meahongson province

Investigators : Rakrain P., Chaiyakram W., Korjae S.

E-mail Address : p_rakrain@yahoo.com

Project Duration : 1 July 20058 – 31 July 2006

The research tourist spots and behaviour of tourist in Maehongson province is the purpose to study behaviour of tourists and survey new tourist spots to support need of tourism and to know about the problems and the ways to develop tourism in Maehongson province.

This study used the 1,100 populations case study. That is, Thais and foreigners by divided two parts : the behaviour of tourists and tourist spots in Maehongson province.

The behaviour of tourists was studied 400 Thai tourists to visit in Maeahongson in September 2005 –May 2006 from Bangkok Chiang Mai Lampang Lamphoon Surin Tak Nan Phichit Phisanulok Khonkan Phrae Sukhothai Trad Chonburee Rayong Chumpon and Maehongson provinces, 400 foreigner tourists from United States of America Netherland France Canada Germany England Australia Japan Norway Switzerland Belgium and Israel.

The other that , this study quested the opinions of 150 local people and 120 businessmen about behaviour of tourists who have lived in the tourist spots in districts of Maehongson province, That is Maeng , Khunyum, Maelanoi, Maesareang, Sobmouy, Pangmapha and Pai.

The result of opinions , tourists have needed to visit the nature place, the life of community and the cultures of hill-tribes in Maehongson province . The Thai tourists like to interest the famous places and to buy the local products as handbags, cloths, sesame oil or sesame sweet-meat ect. The foreigner tourists like to interest the adventure tours in the nature places as rafting, trekking and to buy the local products as handbags, cloths and hill-tribe dolls ect.

The result of research, the right forms of tourism in Maehongson province is a akrotourism and culture tour and to develop as

1. to present the activities as mountain climbing, rafting, trekking or sports
2. to present the activities as the local traditional or seasonal activities of districts in Maehongson
3. to present the bustour to tour in Maehongson province from Chieng Mai – Pai – Pangmapha – Mauengmaehongson or Chieng Mai – Maesareang – Maelanoi –Khonyum- Mauengmaehongson
4. to develop the potential of population

To survey new tourist spots to support need of tourism , the researcher focused the area of the districts in Maehongson as

Maeng : Baanthongmasan-Naplachad-Kahan-Huephue-Namon (boardertrade) and Bannumpheangdin, the area have been the new spots sus as the cave the culture of Shan village the Clonglan waterfall and boardertrade

Khunyum : Bantorphae-Banpratoomueang , the Shan culture and bordertrade

Maelanoi: Banmatho-Maela , the hill-tribes culture

Maesareang: Bansoahin, the Shan culture and bordertrade

Sobmouy: Maengoa-Banomloa and BanMaesamlab, the waterfall , the hill-tribe culture and bordertrade

Pangmapha:Bankuedsamseeb and Banmaisangnam-Thongsalae :
abyss, the Leesu culture and the cave (The Srisophon cave)

Pai : Banmueangnoi-Huapai : the hill-tribes culture and the water fall
Meuang

The new tourist spot which should be the pilot place in to develop is the
new tourist spot at Maeng : Baanthongmasan-Naplachad-Kahan-Huephue-Namon
(bordertrade), these areas have been the new spots as the cave the culture of Shan
village the Klonglan waterfall and bordertrade , why ? Because these areas have the
new place to singht seeing, advaneger , culture and bordertrade to The Mynmar
country.

Keyword : tourist spots, behaviour of tourist, Maehongson province